

विधिवत् पृथिवीपाल धर्मराजस्य शासनात् । पाण्डवैः पृथिवीमथो निर्जितामस्तेजसा ।
 चचार स महाराज यथादेशञ्च सत्तम । तत्र युद्धानि वृत्तानि यान्यासन् पाण्डवस्य ह ।
 तानि वक्ष्यामि ते वीर विचित्राणि महानि च । स हयः पृथिवीं राजन् प्रदक्षिणमवर्त्तत ।
 समारोत्तरतः पूर्वं तन्निबोध महीपते । अवसृष्टून् स राश्राणि पार्थिवानां हयोत्तमः ।
 शनैस्तदा परिययौ श्वेताश्वस्य महारथः । तत्र संगणना नास्ति राज्ञामयुतशस्तदा ।
 येऽयुद्धान्त महाराज क्षत्रिया हतबान्धवाः । किराता यवना राजन् बहवोऽपि धनुर्द्वराः ।
 स्नेच्छास्थान्ये बहुविधाः पूर्वं ये निहता रणे । आर्याश्च पृथिवीपालाः प्रहृष्टनरवाहनाः ।
 समीयुः पाण्डुपुत्रेण बहवो युद्धदुर्मदाः । एवं वृत्तानि युद्धानि तत्र तत्र महीपते ।
 अर्जुनस्य महीपालैर्नानादेशसमागतैः । यानि त्वभ्यतो राजन् प्रतप्तानि महानि च ।
 तानि युद्धानि वक्ष्यामि कौन्तेयस्य तवानघ ।
 इति श्रीमहाभारते आश्वमेधिके पर्वणि अनुगीतापर्वणि अश्वानुसारे त्रिसप्ततोऽध्यायः ॥ ७३ ॥
 ॥ वैशम्पायन उवाच ॥ त्रिगर्त्तैरभवद्युद्धं कृतवैरैः किरीटिनः । महारथसमाज्ञातैर्हतानां पुत्त्रनष्टभिः ।
 ते समाज्ञाय संप्राप्तं यज्ञियं तुरगोत्तमं । विषयान्तं ततो वीरा दंशिताः पर्यवारयन् ।
 रथिनो बहुवृणीराः सदश्वैः समलङ्कृतैः । परिवार्य हयं राजन् गहीतुं संप्रचक्रमुः ।
 ततः किरीटी सञ्चिन्त्य तेषां तत्र चिकीर्षितं । वारयामास तान् वीरान् सान्त्वपूर्वमरिन्दम ।
 तदनादृत्य ते सर्वे शरैरभ्यहनंस्तदा । तमोरजोभ्यां सञ्चक्रास्तान् किरीटी न्यवारयत् ।
 तानब्रवीत्ततो जिष्णुः प्रहसन्निव भारत । निवर्त्तध्वमधर्मज्ञाः श्रेयो जीवितमेव च ।
 स हि वीरः प्रयास्यन् वै धर्मराजेन वारितः । हतबान्धवा न ते पार्थ हन्तव्याः पार्थिव इति ।
 स तदा तद्वचः श्रुत्वा धर्मराजस्य धीमतः । तान्निवर्त्तध्वमित्याह न न्यवर्त्तन्त चापि ते ।
 ततस्त्रिगर्त्तराजानं सूर्यवर्माणमाहवे । विजित्य शरजालेन प्रजहास धनञ्जयः ।
 ततस्ते रथघोषेण रथनेमिस्त्रिनेन च । पूरयन्तो दिशः सर्वा धनञ्जयमुपाद्रवन् ।
 सूर्यवर्मा ततः पार्थं शराणां नतपर्वणां । शतान्यमुञ्चद्राजेन्द्र लब्धस्त्वर्माभिदर्शयन् ।
 तथैवान्ये महेष्वासा ये च तस्यानुयायिनः । मुमुचुः शरवर्षाणि धनञ्जयबधैर्विणः ।
 स तान् ज्यामुखनिर्मुक्तैर्बलैर्जभिः सुबहून् शरान् । चिच्छेद पाण्डवो राजंस्ते भूमौ न्यपतंस्तदा ।
 केतुधर्मा तु तेजस्वी तस्यैवावरजो युवा । युयुधे भ्रातुररथाय पाण्डवेन यशस्विना ।
 तमापतन्तं सम्प्रेक्ष्य केतुधर्मा महाहवे । अभ्यग्ननिशितैर्वीणैर्वीभत्सुः परवीरहा ।
 केतुधर्मस्यभिहते धृतवर्मा महारथः । रथेनाशु समुत्पत्य शरैर्जिष्णुमवाकिरत् ।
 तस्य तां शीघ्रतामीक्ष्य तुतोषातीव वीर्यवान् । गुडाकेशो महातेजा बालस्य धृतवर्मणः ।
 न सन्दधानं ददृशे नाददानञ्च तन्तदा । किरन्तमेव स शरान् ददृशे पावकाशनिः ।
 स तु तं पूजयामास धृतवर्माणमाहवे । मनसा समुद्धर्त्त वै रणे समभिहर्षयन् ।